

Kronieken Effata februari 2010

Februari begint met Tabor op 3/2, een unieke gelegenheid om wat stilte te vinden.

Chris VL heeft opgemerkt dat bij hen, die door de Damiaanactie worden geholpen, dankbaarheid het meest opvalt. Hoe dankbaar kunnen wij zijn in deze consumptiemaatschappij en wat zegt Jezus daarover?

Zoeken dus maar in het evangelie en dan ligt het verhaal van de tien melaatsen voor de hand (Lucas 17, 11-19). Zijn wij als die éne of als de negen andere? Denk maar eens na: we vinden het normaal dat we hier leven, dat er mensen zijn die om ons geven, dat je kunt studeren, een inkomen hebt, dat je kinderen gezond zijn, dat er een sociaal vangnet is.

Dat alles is vanzelfsprekend en toch is het ons gegeven, we vergeten dankbaar te zijn naar mensen die ons omringen met warmte en attenties. Of worden we jaloers ... wie jaloers is, kan niet dankbaar zijn! Of worden we overmeesterd door zorgen om geld, relaties, vrienden, een job, ...?

Maar we moeten ook kijken naar positieve dingen: luister naar pater Damiaan, toen er weer eens grote schade was door een storm: *“Elke hindernis is een uitdaging ... en vergeet niet dat God liefde is!”*

Negen waren wel gelovig, ze liepen naar de tempel, naar de priesters, maar dankten niet. De tiende hield halt, keerde terug, dankend, een Samaritaan.

We hebben gedankt voor hen die het mogelijk maken dat we hier bidden, groeien, vieren, we hebben gebeden om geestkracht voor hen die zich inzetten voor het Clemensproject en voor alle mensen die om welke reden ook hier vanavond bij ons niet zijn.

Stuurgroepvergadering op 4/2: we bespreken verder de mogelijkheden om de geplande reis naar Israël zo goed mogelijk voor te bereiden, maken afspraken voor de komende vastenperiode, regelen de tweede bijeenkomst Redemptoristen-Effata over het Clemensproject en de reis naar de Lekendag in Essen. Uiteraard is er ook aandacht voor het grote feest op 17/4: “Guido 25 jaar priester”.

Bijeenkomst van de dialooggroep Redemptoristen-Effata op 6/2. Eerst een korte uiteenzetting over de stand van zaken van het Clemensproject (er is nog veel ‘hangende’!). Dan rapportering van de werkgroepen die over de missie van het project en over de jongerenpastoraal hebben nagedacht. Ten slotte hebben we kritisch gewerkt aan de opgestelde sneuvelnota van de missie van de dragende gemeenschap en ons verder verdiept in de mogelijkheden tot jongerenpastoraal. De ervaring van pater Andreas in Kirchhellen kan hierbij nuttig gebruikt worden.

Met wat kunsttoeren en veel gezond verstand is het gelukt: een combinatie van bijeenkomst van de dialooggroep met het bakken van pannenkoeken in de Effatazaal. Naar jaarlijkse gewoonte zijn het de plechtige communicanten, gesteund door enkele volwassenen, die voor dat bakken én het opruimen instaan.

Waarom pannenkoeken? Vandaag 6/2, vieren we Lichtmis, in Vlaanderen horen daar uiteraard pannenkoeken bij.

Maar Guido is in Congo voor retraite en studiedagen met de redemptoristen daar en dus is het pater Andreas die voorgaat, na de verwelcoming door Walter, met een beeld van de diamant: een zwarte, gewone steen, tot er licht door schijnt.

Lichtmis: Jezus kwam voor de eerste keer in de synagoge, heel klein, op de arm van Maria: haar eerste kind. Twee oude mensen, Simeon en Anna: zij hebben in Jezus gezien wat hij zou worden: het licht. Daarom is het vandaag Lichtmis: in iemand zien wat nog niet te zien is. Een wijd verbreide gewoonte: ook in Kirchhellen kwamen vroeger, toen er nog geen elektrisch licht was, mensen kaarsen laten wijden, om thuis voor een half jaar ver licht te hebben.

Andreas heeft dus gekozen voor ‘licht’ en omdat de kinderen een lichtsteen krijgen, ligt zijn keuze voor het evangelie volgens Matteüs 21, 42-43 voor de hand: Jezus die verwijst naar de afgekeurde steen die de hoeksteen is geworden, de steen waar alles op rust. Op het eerste gezicht een doodgewone steen, maar als je hem in het donker bekijkt, licht hij op. Vandaar naar Jezus is het een kleine stap: men kan leven zonder hem te zien, maar als men een vriend nodig heeft, begint hij te stralen.

Andreas zegent de kinderen met een kruisje, een voor een, een lange rij, dan zegenen de kinderen, sommigen héél ernstig, anderen glimlachend, hun ouders en iedereen hier aanwezig.

Samen vieren, samen brood en wijn delen, samen zingen met Andreas die begeleidt op zijn gitaar:
“*t Woord van God is als licht in de nacht.*”

We bidden voor het Clemensproject dat het mag verder gezet worden, we bidden voor Guido en zijn medebroeders in Kinsjasa, voor een man die uitgeput en eenzaam in het ziekenhuis is opgenomen, voor de vele slachtoffers in Haïti en vooral voor de driehonderd kinderen en leraars van de redemptoristenschool, voor onze kinderen dat ze mensen mogen ontmoeten die hen zegen brengen.

De kinderen krijgen dus nu hun groenende lichtsteen, als aandenken aan deze viering met kinderzegen en dan zijn er pannenkoeken, met witte, lichtbruine of donkere suiker naar keuze: ‘Geen vrouwke zo arm, of ze maakt met Lichtmis haar panneke warm!’

Koorrepetitie met Ilse op 12/2: ze heeft een lange lijst gekregen van in te oefenen liederen als voorbereiding op ‘Aalter’. Soms oefenen we alle stemmen afzonderlijk in, soms moeten we leren luisteren naar elkaar en het is duidelijk: van enkele maten van lied 183 hebben de sopranen een trauma opgedaan en toch was het perfect!

Gevi op 13/2: Agnes verheugt zich over de Krokusvakantie (wel te verstaan nog zonder krokussen), Karnaval is ook op komst, de dagen lengen, er is steeds meer licht en met al die kaarsen erbij ...

Guido is terug sinds vanmorgen, vertrokken in Kinsjasa, waar het +37° was en hier aangekomen bij -2° (maar in een warme auto!). Tussen het evangelie dat we gewoonlijk horen en dat van vandaag is er evenveel verschil.

Bij Matteüs klinkt het van op de berg: ‘Je doet dat goed!’ We krijgen er nog een applaus bij! Maar bij Lucas daalt Jezus van die berg af en zegt hij klaar en hard wat hij te zeggen heeft (Lucas 6, 17 & 20-26). Bijbelkundige spitsvondigheden kunnen het niet verbergen of Jezus’ woorden aannemelijker maken. Hij richt zich tot zijn leerlingen, hij kijkt zijn leerlingen aan: ‘Gelukkig de armen, want van u is het Koninkrijk Gods’.

Guido vertelt over zijn rit naar het vliegveld in Kinsjasa. Het was een feeëriek gezicht, overal schenen kleine lichtjes, overal waren er mensen in beweging, met een plank of een buis op de rug: schitterend. Zolang je in de auto bleef, dan pas weet je wat het is te leven in een stad van 10 miljoen inwoners, zonder elektrisch licht, want dat was weer eens uitgevallen! Mensen langs de straat, met zelf gemaakte fofou (een bijgerecht op basis van griesmeel, dat rijst of aardappelen moet vervangen), wat zakdoekjes, wat aardnoten, om te verkopen, of is het gewoon om te verwisselen, te ruilen? Stel je voor dat Guido dan uit de auto stapt en zegt: “*Gelukkig jullie die arm zijn!*” Dan wordt hij zeker aangevallen! Met het laatste deel van het evangelie van vandaag zouden ze minder moeite hebben, want dat houdt in dat de rijken er van langs krijgen!

Wat opvalt in de woorden van Jezus is: het ‘nú!’ Lucas gaat uit van een nú-situatie: probeer toch nu gelukkig te zijn als je arm bent, als je vervolgd wordt, want God houdt van je! En als je rijk bent, doe er dan iets aan! Het is gemakkelijk de wereld in te delen in arm en rijk, maar armen kunnen ook vreugdevol zijn, kunnen ook genieten van het leven. Guido zag die vrouwen in Congo, de voeten in de modder, maar feestelijk gekleed, die van het leven maken wat ze kunnen, die bij het uitvallen van de elektriciteit al die kaarsen aansteken. Of al die mensen die in de lange zondagmis, bij elke omhaling wéér deelden met elkaar.

Laat je dus niet doen als het nu wat minder goed gaat, sluit je niet op. De boodschap van Lucas is: meer tijd te maken voor elkaar en gelukkig te zijn! Geniet van het feit dat we mensen zijn die in Gods ogen mogen leven, zelfs als er anderen zijn die zeggen: ‘Hou je je daar nog mee bezig?’

Lucas nodigt ons uit om rijk, arm, ... samen te dragen en hier en nú onze wereld te veranderen.

Sinds lang heb ik zo aandachtig niet geluisterd naar de bezinningstekst: durven loslaten, niet langer vasthouden, dan pas zul je bevrijd zijn en je gelukkig voelen!

Wij hebben gebeden en gedankt: Laudate omnes gentes!

- voor een broer,
- voor tochtgenoten in de Himalaya,
- voor een dierbaar iemand in een moeilijke periode in zijn leven,
- voor de kleine Claire die een zware operatie moet doorstaan,
- voor Cindy en voor al wie op Haïti met enkel de brokstukken in de handen opnieuw hoop in het leven moet vinden

Wij zijn op weg naar Aswoensdag en in de kapel wordt het nodige klaargemaakt: de woestijn.

17/2 Aswoensdag: Walter verwelkomt deze gemeenschap, klaar voor een lange tocht, gepakt en gezakt, richting nog onbekend, naar een nieuwe Pasen.

Je kunt er van dromen Aswoensdag, de dag die er speciaal voor gemaakt is om ons er aan te herinneren dat wij sterfelijk zijn, af te schaffen. Feitelijk is daar geen kerkelijke dag meer voor nodig: we zien al die schade bij overstromingen, aardbevingen, rampen. Op Teevee zien wij alle mogelijke ziekten beschreven, operaties in het lang en breed, met alle misselijkmakende details: sterfelijk zijn wij, we horen het elke dag! Kijk naar wat begrafenisondernemers beschikbaar hebben: wanneer we sterven, hoe we sterven, door wie we sterven.

En toch blijft Aswoensdag nodig, toch blijft het nodig om een kruisje te halen. De vastentijd was een triestige tijd, met vis eten (hoewel dat voor mij geen straf is!), geen dessert meer, niet snoepen, van alles doen voor de 'negertjes' en de 'chineesjes'. Iets doen tegen je zin, zelfs met de dood voor de ogen leven.

Maar feitelijk is de vasten een vreugdetijd: lees Jesaja 58, 3b-8a: *“Is vasten niet dit: uw brood delen met wie honger heeft ... en u niet onttrekken aan de zorg voor uw broeder?”* Of nog anders uitgedrukt: *“Gij denkt toch niet dat ik, God, gelukkig ben als jullie zich pijnigen en afzien?”*

Vermoedelijk had Matteüs (6, 1-6 & 16-18) deze woorden van Jesaja voor ogen als hij spreekt over vasten: *“Maar als gij vast, zalft dan uw hoofd en wast uw gezicht om niet aan de mensen te laten zien dat gij vast, maar vast voor uw Vader die in het verborgene is ...”*

Dus krijgen we een kruisje met gezegende as, een zakje as ter herinnering en gezalfde handen om er voor te zorgen dat de wereld beter wordt, dat goede voornemens uitkomen, zonder honger te lijden of een somber gezicht te trekken. Er voor zorgen dat wat we doen, in het verborgene gebeurt, wetende dat er iemand is die in het verborgene ziet, die in het verborgene met mij meegaat., om onze relatie met die iemand te verbeteren. Geen grote plichtplegingen: alleen iets doen wat je graag doet. Om het eenvoudig uit te drukken: als je graag breit, volstaat het tien minuten alle zorgen los te laten en te gaan zitten vóór de troon van God, al breiend. Dat is bidden, een tocht naar een nieuwe Pasen.

Wij hebben gebeden voor een slechtziende vrouw die gevallen is, om in deze vastentijd dichter naar God toe te groeien en voor Cindy Terasme en alle getroffen en in Haïti, nu uit het nieuws, maar niet uit ons hart.

Voor wie aan breien niet genoeg heeft krijgen we het eerste vastenkaartje met een gebed: 'Een zalige, gelukkige vastentijd zij u gewenst!'

19/2: vierde avond van de 'basiscursus geloven'. Een kort overzicht, dan over Jezus van Nazareth, de levende, onder ons. Bespreking van de teksten over die Jezus, die we de vorige keer ter lezing meekregen. Het eerste deel van een videofilm over diezelfde teksten, indringend, wervelend, verhalend.

20/2: Ludwin vertelt over zijn jeugdervaring met een stralende zonsopgang, een meditatiemoment. Maar nu is het nog donker, dus steek maar veel kaarsen aan, dan wordt het hier ook licht!

Guido haakt in op de geloofscursus van gisterenavond. Over die Jezus, die steeds perfect wordt voorgesteld, hij weet alles, hij neemt de juiste beslissingen. Maar het gaat hier feitelijk over de manier waarop we naar het evangelie kijken, in deze wetenschappelijke tijd. Marcus, de eerste evangelist, maakte een geschiedenisboekje over Jezus, maar dan op een héél andere manier dan dit nu zou zijn. Voor Marcus was het geen vraag of Jezus een echte mens was, hij kende nog mensen die met Jezus waren opgetrokken. Misschien was hij zelfs die jongeman die bij de gevangenneming in de Hof van Olijven aanwezig was (Marcus 14, 51-52)?

Marcus vraagt zich niet af of Jezus mens was, het enige dat hij zegt over Jezus als mens is dat hij zich terugtrekt in de woestijn en daar een keuze maakt om met een gericht hart de liefde van God duidelijk te maken en dan naar Jeruzalem te gaan om er te sterven. Dan vertelt Marcus hoe Jezus zich als Messias gedroeg.

Matteüs en Lucas werken dat verhaal in de woestijn wat meer uit: wat waren die bekoringen? Bij Marcus is het een heel kort verhaal, de twee andere evangelisten breken het open naar de bekoringen van Jezus, de mens. Vandaag lezen we het verhaal volgens Lucas, 4de hoofdstuk, verzen 1-13.

Zo, de duivel is weg, tot de vastgestelde tijd, hij komt terug: *“Toen voer de satan in Judas, die Iskariot heette, ...”* De satan wordt in de Mishna de keurmeester genoemd, je ziet, de woorden 'bekoring' en 'bekeuring' liggen dicht bij elkaar! Die satan kon alle vormen aannemen, Jezus

verwijt zelfs Petrus, als die hem wil beletten naar Jeruzalem te gaan, de satan te zijn ..., de satan die mensen uittest.

In het evangelie van Lucas wordt de bekoring dubbel uitgewerkt:

- o het menselijke aspect is dat van hebben, macht en eer. Brood, koninkrijk, bewieroken.
- o Nog sterker: "Als jij de Zoon van God zijt", hier gaat het niet alleen over macht, maar dan kan je alle problemen in de wereld oplossen, alle rechtvaardigheid organiseren en als ze u allemaal volgen, dan kun je met de mensen op weg gaan zonder zoeken. Als je de wereld wil veranderen, doe dat dan nu!

Zó handelen neemt echter van de mensen alle vrijheid weg: "Neen", zegt Jezus.

Het 'Onze Vader' eindigt met de woorden: 'en leidt ons niet in bekoring.' Het is een smeekbede om gespaard te worden, maar ook om niet de held te moeten zijn. Het is een vraag: 'Blijf bij mij, maak het mij niet moeilijk!' Die woorden kunnen ons ook helpen begrijpen dat niet alle andere mensen aan de bekoring ontsnappen ...

Wij hebben gebeden voor een van onze 'gasten' die vandaag begraven werd, om met bezit en macht te leren omgaan, voor Cindy en de vele mensen in Haïti dat ze niet uit onze aandacht en liefde mogen wegvallen. We krijgen vandaag twee kaartjes, delen van het grote wandtafereel. Het tweede is voor volgende week, maar dan is er hier geen viering omdat Effata naar de Lekendag in Essen is. Elien heeft hard gewerkt aan de mandala, teken van 'Hola Amigos', de vastenactie van Caraes, met bergen en vulkanen, huisjes en een cirkel, symbolen van verwoesting en uitzichtloosheid, van warm welkom, van respect en kans op groeien. In onze woestijn is de rode appel van de verleiding verschenen.

Met haar lezing uit het boek 'Als 't kwaad goede mensen treft' van Harold Kushner heeft Lea in Tabor van 24/2 mij aan het denken en het zoeken gezet. De auteur is een conservatieve rabbijn ergens in Amerika, die zich specialiseerde op het boek Job, een boek over het lijden. Zelf werd hij met lijden geconfronteerd toen zijn zoon Aäron op 14-jarige leeftijd tengevolge van progeria stierf. Het boek is een reactie van Kushner op die vroege dood. Het is controversieel omdat Kushner de suggestie verwerpt dat het lijden Gods straf is voor misdaden, maar ook omdat hij niet gelooft dat het lijden Gods manier is om mensen waardevolle lessen te leren over nederigheid en spirituele kracht. Wel gelooft hij dat het menselijke lijden een kwestie van willekeur is. Ook zegt hij dat God sterkte geeft aan mensen die bidden, en troost geeft aan mensen die geloven. Lea haalt drie voorbeelden uit het boek aan: Hagar, Esau en koning Hizkia. Wij krijgen vragen mee voor de stilte: Hoe stond ik, zoals Hagar, open voor God als alles zinloos leek, hoe reageer ik, zoals Esau, als een ander ten onrechte krijgt wat mij toekwam, hoe tracht ik, zoals koning Hizkia, meer kwaliteit te geven aan wat mij overblijft of blijf ik verlangen naar het verlorene? Lees Genesis, hoofdstukken 16, 21 en 25 voor Hagar, Genesis, hoofdstuk 25 voor Esau en Kronieken 2, hoofdstukken 29 tot 32 voor koning Hizkia!

Wij hebben gebeden voor al die mensen die door lijden getroffen zijn, we vragen God ons te vullen met zijn liefde, wij bidden voor een kind, wiens ouders betrokken zijn in een vechtscheiding en voor hen die met ons in gebed verbonden zijn.

Over de koorrepetitie op 26/2 en de ontmoetingsdag voor leken en redemptoristen op 27/2 heb ik geen eigen kroniek: samen met Lou en onze nakroost ben ik op familie-uitstap in een gezellig hotel in Kopp (D) in de Vulkaneifel.

Maar Chris is zo vriendelijk mij een verslag te sturen dat ik hier, een beetje ingekort, bijvoeg:

"De Effatagemeenschap (een twintigtal mensen) rijdt op 27/2 naar het college in Essen voor het bijwonen van de 4de ontmoetingsdag voor leken en redemptoristen. Dankzij een alerte buschauffeur komen we op tijd aan in Essen waar we vergast worden op een tas koffie of thee of een frisdrank.

Pater Hermann ten Winkel, Provinciale overste, verwelkomt ons op deze dag, waarop de stichter van de congregatie, Alfonsus de Liguori, centraal staat. Pater Hermann wenst ons dat de figuur van Alfonsus een verrijking mag betekenen in ons leven.

De directeur van het college in Essen, Eric Goorden, is de tweede spreker. Via een PowerPoint-presentatie krijgen we de kans kennis te maken met de school van Essen, die een lagere en secundaire afdeling heeft, in mei 2011 honderd jaar bestaat en ongeveer honderd personeelsleden telt. De school is nu overgenomen door lekenleerkrachten, maar de spiritualiteit van de redemp-

toristen blijft nog steeds deel uitmaken van het schoolgebeuren. We zien een deel van de documentaire over de school, gemaakt in opdracht van de VRT door oud-leerling Karel Deruwe.

Dan vertelt Walter Van Wouwe iets over zijn ervaring met de school, over de rust die hier te vinden is in dit prachtige domein dat mede door de ouders en de leerlingen onderhouden wordt, over de pastorale activiteiten die op de school plaatsvinden en over het typerende peter- en meterschap van de hogerejaars tegenover de lagerejaars.

En de school mag terecht fier zijn op de beschildering van een muur door pater Jan Haen, samen met leerlingen van de school.

Als eerste gastspreker van de dag komt pater Gerd Stürmer aan het woord. Aan de hand van dia-materiaal bespreekt hij de 'Levensschets van de H. Alfonsus de Liguori' van de geboorte van Alfonsus op 27 juni 1696 tot de benoeming door Paus Pius XII van de heilige Alfonsus tot patroon van de biechtvaders. Spijtig genoeg vervalt de mogelijkheid om vragen te stellen.

Als tweede gastspreker spreekt pater Guido Moons over 'Viva memoria. Herinnering doet leven!'. Pater Guido begon met twee bedenkingen: de werken van Alfonsus zijn in deze tijd niet meer echt te lezen, zij kunnen alleen nog 'bestudeerd' worden.

Om de spiritualiteit van Alfonsus te verstaan moet je vier punten in het oog houden: hij was een Napolitaan, een moederskind, een edelman en een advocaat. Redemptoristen zijn geen monniken, ook Jezus was dat niet. Alfonsus koos – zoals dat voor elke congregatie het geval is – voor één aspect uit het leven van Jezus, Jezus als missionaris, Jezus als gezonden naar de eenvoudige mensen om hen 'goed nieuws' te brengen. Alfonsus schreef veel over gebed en preekte daar heel veel over. Niet over 'ora et labora' maar over 'ora in labore' uitgaande van zijn basisintuïtie: God houdt van elke mens, individueel en persoonlijk. Nu kun je twee verschillende modellen onderscheiden. Vooreerst het *Alfonsusmodel*: het heeft te maken met predikatie in dienst van de territoriale pastoraal: mensen samenbrengen, hen catechese geven en hen leren bidden. Kloosters zijn dan permanente missies in de buurt van plaatsen waar gepreekt werd of wordt. Ten tweede het *Clemensmodel*: het slaat op het stichten van religieuze kernen in een niet-christelijke samenleving; hier gaat het om plaatsen waar mensen het christelijk leven kunnen leren kennen en beleven. Kloosters zijn dan religieuze centra, niet alleen gericht op de bemoediging van christenen maar ook op de verandering van de samenleving. Dat onze provincie de Sint-Clemensprovincie heet is misschien ook een opdracht. Nomen est omen?

Jan Jacobs, lid van Scala Nederland en spreekt ons dan over de 'Hedendaagse vragen aan Alfonsus de Liguori'. Drie stellingen. Vooreerst: vragen stellen aan een man die twee eeuwen geleden stierf, is niet echt zinvol. Ten tweede: de actualiteitswaarde van Alfonsus' antwoorden toen is o.a. daarin gelegen dat hij altijd een balans heeft gezocht tussen ratio en revelatio. Ten derde: in zijn antwoorden kiest Alfonsus onvoorwaardelijk voor de armen (in zijn geval de ongeletterde plattelandsbevolking van Zuid-Italië).

Tijdens het middaggebed getuigen twee leerkrachten en een leerling hoe zij door de spiritualiteit van de school werden geraakt en hoe die deel uitmaakt van hun leven. Dan is er bij het lekkere middagmaal mogelijkheid om bij te praten en te genieten van de gastvrijheid van de school.

In de namiddag is er mogelijkheid om aan te sluiten bij één van de acht, als zeer positief ervaren, workshops.

De dag wordt afgesloten met een eucharistieviering. Pater Guido gaat voor in deze viering, die verloopt zoals de mensen van de Effatagemeenschap dat elke zaterdag mogen beleven, zodat dit gemeenschapsgebeuren, deze ontmoetingsdag, nog beter tot zijn recht komt. De lezing gaat over het verhaal van de berg Tabor, door pater Guido naadloos in verbinding gebracht met deze ontmoetingsdag.

Tijd voor afscheid nemen in de refter bij een tas koffie en met een van de lekkere koeken. Tijdens de busrit naar huis kiest onze chauffeur voor een rit door de haven van Antwerpen bij valavond: *"Zie je de lichtjes van de Schelde ..."*

En zo is deze maand ook weer verleden tijd, de eerste krokussen bloeien! Het vriest nog even 's nachts, maar de winter is bijna voorbij!

Wouter, woensdag 3 maart 2010